

Starški list

2014/29

wudaće: nazyma 2014/29
wudawaćel: Serbske šulske towarstwo z.t.
Póstowe naměsto 2
02625 Budyšin
tel.: 03591 550216
faks: 03591 550220
info@sorbischer-schulverein.de
www.sorbischer-schulverein.de
zamołwitej redaktorcy: Marja Jaworkowa/Monika Süßowa
tel.: 03591 550215
fota: SŠT

© 2014 Serbske šulske towarstwo z.t./Sorbischer Schulverein e.V.

Lubi starši,

česćimy sej Wašu prócu wo wšostronske kubłanje Wašich džěci. Tutu zamołwitosć Wam njemóže niktó wotewzać, tež kubłarki našich pěstowarnjow nic. My móžemy Wam jenož wšelake pokiwy dawać, zo nawuknu džěci tak zahe kaž móžno z druhimi džěćimi abo dorosćenymi, ale tež z přirodu z česćownosću a kedźbliwosću wobchadžeć.

Waš přikład, lubi starši, wotbłyšćuje so často w zadźerženju Wašeho džěsća. Přecelstwo, lubosć, přichilnosć, schowanosć, wěru a nadźiju njemóžeš sej nihdže kupić a scyła nic wunuzować. Tute móžeš sej zdobyć, začuwać abo nazhonić a dale dawać. Kak my spytamy tute hódnoty Wašim džěcom na najwšelakoriše wašnje spřistupnić, to čitaće w tutym lisće.

Přeju Wam rjanu nazymu z Wašimi džěćimi

Waša

Ludmila Budarjowa

Ludmila Budarjowa
předsydku Serbskeho šulskeho towarstwa z.t.

Elias Měrcink, 8 lět, Čorný młyn

Wobsah:

Swójba poradži so jenož zhromadnje	1
Što mysla starši k temje swójba (2.džěl)	2
Krasne prózdninske dožiwjenja - pěstowarnja Ralbicy	7
Prěni zaryw za nowu pěstowarnju - pěstowarnja Chrósćicy	8
Lěčo - čas rjanych dožiwjenjow - pěstowarnja Wotrow	9
Po puću z Krabatom	11

Swójba poradži so jenož zhromadnje

Woprawdźite přecelstwo a starosćenje, lubosć a přichilnosć, počah a zwjazanosć – wšo to su hódnoty, kotrež njemóžeš za žane pjenjezy swěta kupić. W swójbje so tajke hódnoty za towaršnosć posrědkuja. Wot nich je naš zjawny cytk žiwy.

Poradźena swójba je dale za najwjace ludźi žiwjenski cil. Ale realita je džensa často hinaša. Swójby steja pod wulkim čišćom, su přiběrajcý z łamkami a financnymi starosćemi žiwe. Wjele swójbow njewudžerža tutón čišć a njedostatk připóznaća. A tola njeda žadosć za dostojnym žiwjenjom a poradženym počahom čłowjekam po zdaću žadyn měr.

Trěbne su zarjadnišća w swójskej bliskosći, rupy za swójby, městnosće, hdžež wone radu a pozbudžowanje namakaja: pěstowarnje, šule, swójbne srjedźišća, swójbne, kubłanske a žiwjenske poradźowarnje, domy za wotpočnjenje a kury za maćerje a nanow, institucije džěćaceje a młodžinskeje pomocy, zarjadnišća za młode maćerje ...

Swójby zasłuža sej solidaritu, připóznać a podpěru. Njech pjenjezy tež swět wobknježa, swójby so njehodža zapłaćić. Swójby zdžerža a posrědkuja hódnoty. A woni su městna žadosće – runje tež w swojej zlamliwosći.

Što mysla starši k temje swójba (2.džěl)

1. Kelko ludži słuša k Wašej swójbje?

4-11 wosobow.

K mojej swójbje słušeja mój muž, mojej dvě džěsći a ja.

Wo tutym prašenju móžeš hižo njeličomne strony pjelnić – přenja myslička, hdyž rěka „swójba” słuša wězo mandželskemu a džowce. Mać, nan a džěćo – móhtrjec najmjeńši a tola najcentralniši džělčk, wokoło kotrehož so dalše, wjetše kruhi pletu. K swójbje słuša wězo wjace hač mandželski a džěćo. Kóždy ma staršich, bratrow a sotry, wowki, džědy, ćety, wuje atd. A naposled myslu tež na našeho swěrneho psa, kiž słuša móhtrjec tež k swójbje.

Wjele, wjace hač 10, ke kotrymž stajny kontakt wobsteji.

K swójbje słušeja mać, nan a 2 džěsći (5 a 2 lěće). K tomu přińdu pak hišće moja mać, sotra z mužom a 3 džěćimi a wnučkom, mój bratr, mojej přichodneje staršej, mój swak ze žonu a 4 džěćimi.

5 wosobow.

2. Što woznamjenja za Was swójba?

Zepěra, orientacija, wočakowanie, wjeselo.

Hakle wot toho časa, zo sym sama mama, je za mnje swójba wosebity wuznam w mojim žiwjenju dóstała.

Mój muž a moje džěći su moje žiwjenje. Woni kuzłaja mi kóždy dzeń posměwk na mjezwočo, tež hdyž njeje kóždy dzeń k smjeću. Ale tež tuta woprawdžitosć, tak ja měnju, słuša w swójbje k tomu. Swójba woznamjenja za mnje hromadže dđeržec a my słušamy definitiwne za přeco hromadže. Dokelž je mój muž jako elektrikar wjele na montaži po puću, steji pola nas tema hladanja džěći tydžensce k debaće.

Wšojedne kotry kruh, hač najmjeńši abo wulki kruh swójby rěka za mnje předewšěm: hromadže dđeržec, sebi mjez sobu pomhać, so wo dobro tamnoho starosćić a cyle jednorje tu być, hdyž će tamny trjeba.

Swójba woznamjenja za mnje jara wjele, wutrobita a wěsta zhromadnosć a zepěra, kotraž tu stajnje je.

Swójba woznamjenja za mnje skupina ludži, kotrychž

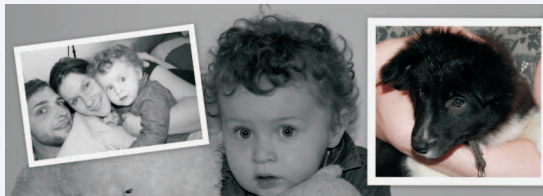
(raz bóle, raz mjenje, ale přeco) lubuješ. Přežiwiš prawidłownje čas z nimi a dźeržiš kontakt k nim, nic jenož k wěstym přiležnosćam. W ćežkich situacijach so mjezsobu podpěraš a wopokazaš sej w zrudobje a žarowanju sobuželnosć. Tež w cyłe praktiskich prašenjach wšědneho dnja pomhaš sej mjezsobu. Njedyrbi na kóždy pad přecelstwo w poprawnym zmysle być. K swójbje słušataj tež dwaj jara dobrej přecelej.

Swójba je kruh wosobow, kotrež so mjezsobu podpěruja, na kotrychž móžeš so spuścić, kotrymž móžeš dowěrjeć a ke kotrymž móžeš so wróćo sćahnyć.

3. Kotru pomoc dóstanjeće w kruhu swójbje a zwonka swójbje? Je mjezsobna pomoc we wjesce?

W swójbje dóstanu pomoc w hladanju dźěci a móžu sej nazhonjenja wuměnjec.

Pěstowarnja začinja pola nas hižo w 17 hodź. Džětam pońnje jako přistajena w zjawnej službje na dwěmaj dnjomaj hač do 18 hodź. To nas přeco zaso před wužadanje. K dohladowanju našich dźěci mamy jenož hišće mojeho nana a moju přichodnu mać. Moja mać je hižo wumrěła a mój přichodny nan leži w starowni a trjeba našu pomoc. Mój nan džěła w změnach, tak zo móže jenož kóždy 14 dnjow na džěci kedźbować. W druhim tydźenju spyta sej moja přichodna mać tak zarjadować, zo móže džěci wotewzać. To njeńdže bohužel přeco, dokelž ma na zakładze wjele swójskich terminow zrědka čas za swoje wnučki. To je škoda, dokelž je tola jenička wowka našich džěci. Za to pak je mój nan čím angažowaniši, a wosebje naš wulki so jara wjeseli, hdyž sej džěd z nim wuleći a hdyž smě pola džěda přenocować. Sym jara wjesoła, zo so mój nan tak derje ze swojim wnučkom rozumi a zo ma naš syn tak hišće druhu lubowanu wosobinu nimo staršeu w bliskosći.

Bjeztoho zo chcu přehnawać, chcu raz wulku chwalbu mojej swójbje wuprajić. Pomoc a podpěru při hladanju džěsća njemóhła sebi lěpje přec. Mjez sobu sebi ja a mandželski nadawki džělimoj. A jeli woprawdže raz hinak njeńdže, móžeš na podpěru sotry, maćerje a tež wowki stajnje ličić! Zo móhła mjezsobnu pomoc we wsy posudźować, je naju džowka hišće pře mała. W susodstwje pak widžu, kak džěci popoždnu zhromadnje hrajkaja. To staršim wěsty swobodny čas zwostanje, sebi něšto zdžětać atd. Sym wjesoła, zo je w susodstwje tójšto młodych swójbow z džěćimi, z kotrymiž móže naju džowka w přichodze přecelstwa nawjazać.

Dóstanu kóždy čas podpěru a pomoc, hdyž problemy nastanu. Swójbni bydla w našej gmejnje.

Dóstanjemy přecelne přirěčowanje a tróšt. Jedyn posłucha na druheho. Hdyž je něchtó za džěci trěbny, je přeco něchtó tu. Tež mjezsobna straža domskich je zaručena.

Mandželski je powołansce jara zawjazany a džědaj a wowce kaž tež swójbni njebydla w Choćebuzu a wokolinje. Tohodla dóstanu mało pomocy.

4. Eksistuja swójbne kružki we wosadźe abo druhdze / w zjawnym žiwjenju?

Swójbne kružki we wosadźe abo tež wuměna mjez młodymi swójbami zda so mi skerje mjenje intensiwna. Hačrunjež je tu mnoho swójbow we wsy, zetkaš lědma někoho z wozyčkom, kiž so wuchodźuje. Najskeje leži to tež na tym, zo njeje Chróšćanska gmejna była dotal kmána, něhdze centralne hrajkanišćo stworić. To by po mojim měnjenju k atraktiwice wsy přinošowało a snadź tež k žiwijej wuměnje mjez młodymi swójbami – to zetkaš raz toho abo tamneho a trochu pobachtaš. Nětko je tak, zo ma kóždy sam swoje suwadło a čumpjel na zahrodźe. To je tež w porjadku, ale někak škoda, zo wjace zhromadnosće njenastanje.

W zmysle organizowanych gremijow njeje mi ničo znate.

Swójbne kružki eksistuja w cyrkwinskej wosadźe. Njewopytuju tute pak wjace, dokelž nimam chwile.

5. Móžeće swójbnu a džěto derje „pod jedyn kłobuk” přinjesć? Kotre ćeže maće při tym? Kajke změny bychu trěbne byli?

Haj a ně - dobre bychu byli fleksibelne hladanske časy.

Myslu sebi, zo maš jako mać, kotraž chce zdobom dobre a spokojace džěto zwonka „domjaceho a kubłanskeho džěta” wukonjeć, stajnje trochu hubjene swědomje. Mi dže so tak, zo bych na jednej stronje na kóždy pad rady wjace chwile za džowku měta. Na druhej stronje pak ma mój muž wjace składosće, so wo džěto starać a z tym tež móžnosć, wuši zwisk k džěsću natwarić a nadawki w kubłanju přewzać. To je někak tež spokojacy model, kiž ma swoje lěpšiny. Njestajnych džětowych časow dla je swójbny management druhdy špagat, čím bóle pak wažiš sej po mojim začuću zhromadny čas, kiž maš.

Haj, poradži so mi na kóžde wašnje swójbu a džěło pod jedyn kłobuk dóstać.

Poradži so jenož zdžěła. Jedyn ze staršeju džěła zwonka. Prócujemy so wo džělny džěłowy čas. Časowy cíšč a špatne swědomje stajeja swójske kubłanje do prašenja. Bych sej bóle zrozumjenja džěłodawarja, wjace časa a zwjazowace předpisma k rjadowanju džělného přistajenja resp. při zastaranju małych džěći přała (na př. pozdžiši spočatk džěła).

6. Kak intensiwna je wuměna mjez młodymi swójbami? Je wona pomociwna na polu kubłanja, na medicinskim polu (džěćace chorosće, šćěpjenje atd.), we wšědnym žiwjenju?

Lěpje by było generacije přesahowace.

Wuměna je jara intensiwna a pomociwna we wjele wěcach, hač wšědny dzeń, strowota atd.

Wuměna z přećelemy, znatymi a staršimi z pěstowarnje je jara intensiwna. Wona je w tej měrje pomociwna, zo móžeš sej informacije wo zežiwiłach a lěkach wuměnić a pokiwy k poskitkam w swobodnym času dóstanješ. Tež nazhonjenje, zo so tež druhe džěći raz rozhorja, so tak abo tak wuwija, pomha začuća wottwaric. Na druhej stronje pak pře wjele informacijow tež znjewěšća.

Wuměna je jara intensiwna we wšěch wobłukach, kotrež džěći nastupaja. Ale tež temy kaž strowota, wšědny dzeń, dowol atd. słušeja k tomu.

7. Přejeće sej wjace pomocy, kajku a wot koho?

Wuměna na polu kubłanja stanje so w mojim wobswěće skerje w přećelskich kruhach, kiž njesteja na kóždy pad w direktnym zwisku z kontaktami we wsy. Přećelstwa, kiž wobsteja hišće ze šulskeho časa abo tež rozmołwa z kuzinami a kuzenkami etc., kiž maja džěći w podobnej starobje, su žórła mjezsobneje wuměny wo kubłanju, małych a wjetšich starosćach z džěćimi a wězo tež džělenju wjesołych powěšćow. Na medicinskim polu, wosebje při temje šćěpjenje a na přikład tež pro a kontra šulska medicina a homeopatija, bych sebi wjac informacije přała. Při temje šćěpjenje sym so trochu w interneće informowala, naposled pak sym so na radu džěćaceje lěkarki spušćala. Zajimowalo by mje pak tež polo homeopatije w kombinaciji ze šulskej medicinu – dotal pak mi bohužel někak prawy přistup k tomu pobrachuje.

Za nas jako swójbja by rjenje było, hdy bych wotewrjenske časy w pěstowarni bóle fleksibelne byli a so džensnišemu džěłowemu žiwjenju přiměrili. Wot nas džěłopřijimarjow so přeco wjace fleksibelnosće wočakuje, ale date wobstejnosće to přeco njedowola. Wotewrjenski čas hač do 18.30 hodž. by nam planowanje wolóžiło. Hewak so jara wjeselimoj přez to, zo smój pěstowarske městno za naju džěsći w našej bliskosći dóstało. Našej džěsći chodžitej jara rady

do pěstovarnje a wjeselitej so, hdyž „smětej” hić. To je na kóncu tež zaslůžba wulkotnych kubłarkow, kotrež so kóždy džen lubosćiwje wo našej džěsći staraja.

Ně, hišće wjace podpěry njetrjebam.

„Centralizowane” informacije wo poskitkach w swobodnym času a posrědkowanje mjez staršimi pěstowarskeje skupiny (na př. w staršiskej zhromadźiznje) k realizowanju zhromadnych aktiwitow kaž n. př. pławanski kurs, bychy derje byli.

Haj, wosebje wot mandželskeho a wot džědow a wowkow přeju sej wjace podpěry w dohladowanju džěći a při wulětach z džěćimi.

8. Kotre hódnoty a normy chceće Wašim džěćom dale dać?

Sprawnosć, fairness, wjeselo a džakownosć.

Hódnoty a normy – wysokej a wažnej słowje na kóncu. Ja bych sebi přała a tak spytamoj tež naju kubłanje wusměrić, zo nawuknje džowka, kak móžeš sebjewědomje swój puć hić a swoje cile zwoprawdźić, při tym pak stajnje přistojny, pomocliwy a přecelny być. A to najwažniše: nihdy zepěru swójby zabyć a dowěru do modlitwy njespušćić!

Wosebje k wuwicu socialneje kompetency je nam pěstowarnja wulka pomoc. To je mi w našim kubłanju tež jara wažne, zo so moje džěći strowe sebjewědomje wuwija a sej hrajkajo nowe wěcy wuknu. Chcu moje džěći w jich wuwicu podpěrać a spěchować, ale nic přežadać a

žadyn wukonowy čisć natwarić. Džěći trjebaja tež swobodny čas za hrajkanje a tež za lěnjopasenje. Woni njetrjebaja přetaktowany terminowy kalender kaž my dorosćeni. W našej wukonowej towaršnosći změja sej hišće zahe dosć ćežko. Dny džěćatstwa smědža wosebje wužić a so derje měć.

Mojim džěćom chcu sobu na puć dać, zo, wšojedne při kajkich problemach, nuzach a strachach, swójba tu je a hromadže dđerži a zo je zhromadne žiwjenje w swójbje wažne a rjane.

Sprawnosć, samostatnosć, respekt před druhimi, dodđerženje prawidłow („ně rěka stop”, bić njeje dowolene – pod žanym wuměńjenjom), dypkownosć, porjatk dđeržeć, čistosć, wulkomyslnosć.

Sprawnosć, spuščomnosć, wobstajnosć, empatiju, džiwanje na drugeho, přecelnosć, toleranca, wotewrjenosć za swět, sebjewědomje; zamóžnosć, sej pozdžišo samostatne měńjenje tworić a swójske stejišćo zastupować móc.

Krasne prózdninske dožiwjenja

Prjed hač so džeći Ralbičanskeho horta do dowola ze swójbu podachu, móžachu so woni na wšelakich poskitkach horta wobdželić. Nimo toho zarjadowachu so wězo tež dny, na kotrychž zajimy džeći w srjedźišću stejachu.

Džeći móžachu so mjezdruhim we wušiknosći při jězdženju z kolesom wukmanić. Zhromadnje ze sobudžětačerjom ADAC natwarichmy kolesowy parcour. Na kóncu wuznamjenichu so či najlěpši šulerjo z wopismom a medalju.

Dalši dzeń wopytachmy pčotarja knjeza Šoftu w Konjecach. W zajimawej a hnujacej rozmołwje zeznachu džeći tak žiwjenje tutych wužitnych zwěrjatkow.

Knjez Šofta wotmołwi na mnohe prašenja wćipnych džeći. Woni mějachu móžnosć, wšelake graty a škitnu drastu wuspytać a sej mjedowe wudžětki kupić.

Dalše tři dny běchmy „Na slědach Krabata“ po puću. Słyšachmy stawizny, kuzłachmy, paslichmy, molowachmy, hladachmy film a nůžkowachmy do ródneje wsy Krabata, do Jitka. Wjeršk tyždenja běše cyłodnjowski wulět do Čorneho Chołmca a do Wulkich Zdžarow. Wot Čorneho młynka, kotryž nas při busu powita, zhonichmy

mnoho zajimaweho wo wjesce. Z nim podachmy so pěši dale do čorneho młynka. Krasny bě to napohlad, jako zдалoka hižo wulke wrota, dwór a wězo hoberski młyn wuhladachmy. We Wulkich Zdžarach powita nas pozdžišo Krabat z chłěbom a selu. Tež wón nam mnoho zajimaweho wo žiwjenju Krabata powědaše a nas po wsy wjedžeše. team kubłarkow a kubłarjow

Prěni zaryw za nowu pěstowarnju

Pjatk, dnja 18.07.2014 dopołdnja wotmě so w Chrósćicach swjatočny akt. Tam při sportnišću ma mjenujcy nowa pěstowarnja ze žłobikom nastać. Po wjacorych zahubnych zapławjenjach pěstowarnje, jeje hrajkanišća kaž tež přijězda a parkowanišća je so gmejna rozsudžiła, tuchwilny dom wopuścić a blisko zakładneje šule a horta nowu pěstowarnju natwarić. Derje za rozsud na tutym městnje je tež bliskosć k starowni a k lěsej, kotraž měła so do přichodneho

koncepconelneho džěła zapřijeć.

Prěni zaryw bě přičina k wjeselu a drje symboliske jednanje za rozsud. Wjesnjanosta Maćij Brycka witaše mjez druhim sakskeho ministra za ratarstwo a wobswět Franka Kupfera a džako-

waše so předewšěm zapóslancej krajneho sejma Alojsej Mikławškej, kiž je so za nowotwar pola sakskeho knježerstwa wosebjě zasadźował.

Z lóštnymi spěwami wobrubichu pěstowarske džěci symboliski zaryw. Wuhotowacej skupinje drje njebudžetej nowe rumnosće hižo wužiwać móc, ale młódše džěci po nimi budu ze swojimi kubłarkami do noweho kubłanišća přećahnyć. Najbóle drje so wšitcy wjesela, zo wočakuje so za nowotwar 100 procentowske spěchowanje ze srědkami z programa za wotstronjenje škodow po wulkej wodže. Za žłobik zarjaduja so 25 městnow; tři skupiny z 45 městnami su za pěstowarske džěci předwidžane.

Lěčo - čas rjanych dožiwnjenjow

Wotchadnička šulskich nowačkow

Srjedu, 16. julija, wulečachmy sej ze skupinu Wotrowskich pěstowarskich wotchadnikow do Małowjelkowskeho błudžišća. W najwjetším labyrinće Němskeje drje so hdys a hdys zabłudžichmy, ale z pomocu karty cil docpěchmy. Po słódnym wobjedže w chłódku štomow dojěděchmy sej do Budyskeje hwězdarnje. Wćipni

sćěhowachu džěci wuwjedženjam wo hwězdarni a zeznajomnichu so z někotrymi hwězdnyimi wobrazami. Jako so do pěstowarnje nawróćichmy, čakaše na wšě džěci pěstowarnje překwapjenka. Klankar, knjez Krawc předstaji nam wšelakore klanki z małej scenu. Džěci smědžachu klanki tež wupruwować. To so wšěm spodobaje. Po předstajenju namakachu wšitke džěci cokorowe titki na zahrodže. Z konjacym zapražom pak podachu so šulscy nowačcy po wokołopuću k Wotrowskemu hrodžišću. Tam pokaza jim palčik puć k cokorowym titam. To bě či wjeselo, jako džěci swoje wulke cokorowe tity namakachu. W pěstowarni rjany dzeń wuklinča.

Haj, za naju syna započnje so nowy žiwjenski wotrězk. Mnohe lěta wjedžeše naš puć do pěstowarnje, hdžež so w swójbnej atmosferje derje čujachmy. Prajimy kubłarkam na tutym městnje za wšitko zapłać Bóh.

M. Langerowa

Piratowy swjedzeń dnja 25. julija

Jako so z džěćimi wo dowolu rozmołwjachmy, zrodzi so wot džěći ideja, w pěstowarni piratowy swjedzeń přewjesć. Krótkodobnje swjedzeń planowachmy. Džěći paslichu sej piratowu čapku. Kóžde džěćo je wot doma něšto za pokładowu křinju sobu přinjesło. Běchu to mušle, pěsk, kamuški, rječazki, mórska hwězda, habe, placki atd. Samo dalokowid bě pódla. Na

zahrodže natwarichmy sej z módreje krepoweje papjery čotm. Zhromadnje sej wšě pokłady wobhladachmy a je potom do křinje položichmy. K zhromadnej snědani zesydachmy so wšitcy do čotma a přemyslowachmy, kak so najlěpje jako piraća strowimy. Postrowichmy so z „Piraća ahoj!“ Po snědani sej wo piratach powědachmy, tež wo lubych piratach. Potom započinachmy z pytanjom pokłada. Přeco 3-4 džěći křinju z pokładami schowachu. Zbytne džěći ju pytachu. Džěći, kiž křinju namakachu, smědžachu sej něšto z njeje wzać. Potom pak dyrbyeše so křinja znova schować. To bě wulke wjeselo. Džěći namakachu stajnje nowy schow. Na kóncu so wšitcy do čotma zesydachmy a sej na našu piratowu kupu dojdězechmy. Džěći smědžachu sej swój namakany pokład sobu domoj wzać. To rěka, džěći su so wot něčeho džělili, štož je jim něšto hódne a do křinje za druhe džěći položili.

Pućowanje do Kanec k Čórlichecom

Srjedu, 6. awgusta pućowachmy zhromadnje z džěćimi do Kanec. Ducy po puću nam džěći z Kanec pokazachu, hdže bydla. Pola Čórlichec pak hižo na nas čakachu. Zesydachmy so za rjenje přihotowane blido a posnědachmy. Potom sej dwór a domjace zwěrjata wobhladachmy. Džěći smědžachu nukle pomajkać a so samo na konja sydnýć. Za Čórlichec wowku zaspěwachmy kěrluš. To so wona jara zawjeseli. Bě to rjany dzeń za nas a džěći.

Přez cyły prózdninski čas spytachmy z džěćimi tak wjele kaž móžno wonka pod hołym njebjom přebywać a tak rjany léčny čas intensiwnje wužić. Snědachmy wonka w zahrodce, zabawjachmy, hrajkachmy a paslachmy pod štomami. Samo wobjed nam na čerstwym powětrje derje zesłodža.

pěstowarski team

Po puću z Krabatom

W tutym lěće smy sej Krabata za projekt wupytali. Chcychmy tutu postavu z powědančka Měrcina Nowaka Njechorńskeho džěćom předstajić a tróšku zbližić. Snano je to tež staršim pokiwi, sej zaso knihu z džěćatstwa k rukomaj wzać a w njej počitać. Džěćom so tuta postawa na kóždy pad lubi. Snano hišće lěpje hač rózojta „Kitti” abo wojowar-star z hwězdnišća.

Runje stawizna Krabata je wosebje teritorialnje we Łužicy zapožožena. Mamy wjacore originalne městnosće. Tak móžachmy po zeznaću stawizny wo Krabaće z Ralbičanskimi džěćimi do Jitka, ródneje wsy Krabata, pućować. Z Chróšćanskimi džěćimi běchmy pěši na Krabatowym kolesowarskim pućiku po puću.

Na džěćacym swjedženju za pěstowarske džěći srjedź junija přewo-džeše nas tohorunja stawizna wo Čornym młynku a Krabaće. Pućujo přez lěs a łuki spjelnichu džěći wšelake stacije ze zaběrami a nadawkami wo Krabaće. Nošachu młynske měchi napřemo, buchu do zwěrjatow překužłani abo zeznachu sami kuzłarske triki.

Z hortskimi džěćimi podachmy so na dwěmaj dnjomaj do Čorneho Chołmca.

Tam nas Čorný młynk we wjesce witaše. Ow kak smy so, z busa wulězywši, toho złeho kuzłarja nastróžili! Ale powědajo bě nam potom tola sympatiski a zhromadnje běžachmy do Čorneho młyna na kromje wsy. Prawy Čorný młyn z tehdyšich časow je drje jenož hišće rozpadanka, ale

ludźo su nowy natwarili. To njeje jenož młyn, ale cyły wulki dwór samo z nócłěhom za wandrowskich. W třoch skupinach přewodžachu nas Čorný młynk, stary rjemjeslnik Juro a Hanka po dworje a zhonichmy tójšto wo džěle w młynje, wandrowstwje, serbskich nałožkach a wězo stawiznu młodeho Krabata a hrozneho Čorneho młynka. Bohužel móžachu ci ludźo w Čornym młynje nam to wšitko jenož němsce powědać. Našu a Krabatowu maćerščinu bychmy tam radšo słyšeli.

Za to sydachu k wobjedu prawe serbske plincy z butranki a k tomu Krabatowa limonada. Swójske wotkrywanje ležownosće młyna po wobjedže bě kaž dyrdomdej do dawnych časow a někotryžkuli je slědy młynskich abo kuzłarja nadešoť.

Hrajkanišćo zady młyna a dožiwjenska šćežka přez lěs a žumpadło z jeho křižemi a zapadanymi wozami wuwabi wosebity respekt džěci.

Z busom jědžechmy dale do Wulkich Zdžarow, hdžež nas nětko starši Krabat na nowym wudworu witaše. Z nim podachmy so nóżkujo a rozmołwjejo na stary wudwor. Po puću pokazowaše nam zajimawe twarjenja we wsy, kotrež maja něšto z Krabatom činić. Powědaše nam wo jeho stykach k Awgustej Sylnemu a kak je z pomocu kuzłanja, ale hłownje z pomocu dobrych ludźi-burow zemju w tutej kónčinje płódniju sćiniť. Widželi smy tež, dokal je kuzłarsku knihu-koraktor přeč ćisnyť a tak kuzłanje zničiť. Při słódnym zelowym chlěbje, zelowej limonadže, fotografowanju z Krabatom a jeho zajimawych stawizničkach pozabychmy nimale so na dompuć podać. Tutón džěń smy nazhonili, zo móže starodawne zańdžene tež džensa hišće žiwe być.